

25. szám.

Budapest, 1905. június 18-án.

XI. évfolyam.

FÜGGETLEN ÚJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Egészévre . . . . 8 korona
Félévre . . . . 4 korona
Negyedévre . . . 2 korona
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
SZILASSY ZOLTÁN
az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

József főherceg † (1833–1905.)

Az alsóúti kastély.

József főherceg meghalt.

1833—1905.

Gyászos hir röppent szét a fővárosban kedden reggel. Meghalt *József főherceg*, József nádor fia, István nádor unokája. Meghalt a Habsburg-ház magyar ágának feje, a *legmagyarabb főherceg*, amint őt a nép nevezte.

Minden magyar szív fájdalmasan dobban meg a gyászhir hallatára, mert József főherceg hivatalos méltóság nélkül is ideálja volt minden magyar szívében a magyar királyi hercegnek.

A tudománynak nagy barátja és tudós munkása volt. A cigánynyelvvel és cigánynépélettel senki Magyarországon oly behatóan nem foglalkozott, mint ő. Cigány nyelvtana az Akadémia igazgatóságába vitte s nevét világszerte ismertté tette. Mint katona első rangu szaktekintély s mint honvédségi főfelügyelő a honvédségnél a magyar szellemnek nemcsak fentartója, de buzgó ápolója is volt.

Családja körében a puritán egyszerűségű családapája, a józan felfogást megbecsülő pedagógus, a hazafias szellemet istápoló politikus, a szociális kérdéseket respektáló demokrata volt. Imádta a természetet, szeretett vadászni, de mindenekfölött jó gazda volt, miről híres alcsuthi parkja és margitszigeli kertészete tanuskodnak legszebben.

Mint ember maga a megtestesült jóság, az egészséges humor, úgy hogy alakja a magyar nép lelkében legendaszerűvé vált, mindenki epedve óhajtotta láthatni. Együtt érzett a magyar nemzettel mindenkor s vele sirt és örült viszont a nemzet. Családjának öröme a nemzetnek is vigsága volt, bánatában, a sorstól rámért csapásokban a nemzet is részt vett. László fiának gyászos halála épp úgy fakasztotta fel a nemzet szemében a könnyeket, mint az övében; betegségének lefolyását épp oly szorongó aggodalommal kísérte a magyar nép figyelme, mint legközelebbi hozzátartozói.

Bármily sötét felhők tornyosuljanak is a magyar égre, bármily aggodalmas komolyság üljön is a nemzet és az uralkodó-család közé: nincsen egyetlenegy magyar ember sem, akit

József főherceg halála az igaz részvét mély fájdalomával ne töltene el.

Emléke méltán sorakozik a magyarokkal annyira rokonszenvező apja, József nádor és a magyarok védőangyalaként tisztelt kétszeres rokona, Erzsébet királyné dicső emlékezte mellé. S a szeretet, mely ebben az odafenn annyira félreismert országban József főherceget élte utján végigkísérte, a bánat, mely könnyezve gyűjti a magyar haza fiait gyászos koporsója köré: tanulságot nyújthat éppen a mai nehéz időkben azoknak, akik az uralkodóház érdekében vetnek gátat a magyar nemzeti áramlat föltartózatlan hullámai elé.

József főherceg példája megmutatta, hogy együttérzéssel, jóakarattal és szetettel többet lehet elérni, mint hatalommal, fegyverrel vagy ravaszsággal. Mert a magyarság meghódítását, ami sem Haynaunak, sem Bachnak nem sikerült, azt véghezvitte az ő magyarrá vált szívének melege.

Ez a meleg magyar szív most már örökre kihült. S mi megdöbbenve állunk a koporsó előtt s szomoruan elgondoljuk: ismét kevesebb egygyel, aki bennünket szeretett s aki értünk szót emelhetett volna! . . .

Porhüvelyé hideg, merev; szíve megszünt dobogni. De a lelke az örökké élni fog közöttünk s felszállván az Urhoz, jobb időket könyörög le majd nekünk, mint aminőket most élünk.

József főherceg halála.

József főherceg haláláról a következő tudósításban számolunk be:

Súlyos betegsége ez évi február elején meghülésből támadt s az idős főherceget annyira megtámadta, hogy kezelő orvosai már akkor feladtak minden reményt s csak a drága élet lehető meghosszabbítására törekedtek. Eletereje azonban fokról-fokra hanyatlott. Hétfőn, e hó 12-én, József kir. herceg este már korán álomba merült. Hozzátartozói késő éjjelig voltak fenn és gyakran betekintettek a beteg szobájába, hogy nem szükséges-e valami a főhercegnek. Éjjel a virrasztó szolgák bekopogtattak a főhercegi családhoz és jelentették, hogy a beteg nagyon rosszul van.

Klotild főhercegnő a két leányával, *Erzsébet* és *Mária Dorottya* főhercegnőkkel, a kik már régebben tartózkodnak Fiumében, azonnal a beteg szobájába mentek. Telefonáltak dr. *Kiszelyak* házi orvosért, aki fél öt órakerkezett a villába és megtette az élesztési kísérletet, ami azonban már nem használt.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minőket 30 év óta

MAUTHNER ÖDÖN

császár és királyi udvari szállító
magkereskedésében k a p h a t. <<

Két órai csöndes haldoklás után kedden reggel 6 óra 25 perckor a főherceg szívbénulásban meghalt.

A halál híre gyorsan elterjedt a városban. Az összes állami és középületekre kitűzték a gyászlobogókat. A kikötőben horgonyzó hajókon félárbóca eresztették a lobogót. A konzulátusok szintén félárbóca eresztették a lobogókat. Az összes hivatalok vezetői felmentek a villába, ahol a kitett gyászivekre felírták neveiket.

bebalzsamozás után Budára szállítják és ott a családi sírboltban fogják eltemetni. A főhercegi család Libits Adolf jószágigazgató útján 190 centiméter hosszú érekeporsót rendelt, amely éppen olyan, mint a megboldogult Klotild főherceg-kisasszonyé volt.

A fővárosban a kora reggeli órákban villámként terjedt el József főherceg halálhíre. Először a Magyar Tudós Akadémia tüzette ki a gyászlobogót, s utána a többi középületekre szintén felvonatták a

József főherceg, mint honvédfőparancsnok.

A katasztrófa bekövetkezéséről a királyt értesítették legelőször.

Táviratot küldtek József Ágost főhercegnek, ki Kis-Tapolcsányban tartózkodott. A főhercegtől válasz érkezett, a melyben tudatta, hogy Fiuméba jön. Regensburgba is küldtek táviratot, amelyben Thurn-Taxis főhercegnőt értesítették édes atyja elhunytáról.

A gyászszertartásra vonatkozólag a főudvari hivatal útján a király intézkedik. A holttestet szerdán ravatalozták fel a villa szalonjában. A holttestet

gyászlobogókat. A színházak az országos gyászra való tekintettel kedden este nem tartottak előadást.

Az uralkodó házat s vele az országot ért súlyos gyász alkalmából, a közös gyász és részvét alól a magyar törvényhozás sem vonja ki magát. *Justh* Gyula a képviselőház elnöke, aki most távol van a fővárostól, nem rendelkezett, hogy a Ház külön ülést tartson, de erre nincs is szükség. Mert az elnök saját hatáskörében is intézkedhetik, hogy József főherceg ravatalára koszoru tétessék s hogy a teme-

A legjobb minőségű háztartási és gazdasági cikkek, hamisítatlan jó italok a legkedvezőbb árakon a fogyasztási szövetkezetek útján szerezhetők meg. A melyik faluban fogyasztási szövetkezetet akának létesíteni, a mozgalom kezdeményezői forduljanak utbaigazításért a

„Hangya“, a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Ertékesítő Szövetkezetéhez
BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

tésen a képviselőház küldöttsége megjelenjék. A Ház első ülésén azután az elnök majd a főherceget elparentálja. Valószínűleg hasonló eljárást fog követni a főrendiház is.

A holttestet a budai Zsigmond-kápolnában levő családi sírboltban fogják örök nyugalomra helyezni.

József főherceg életrajza.

József Károly Lajos magyar királyi herceg és osztrák főherceg, a magyar királyi honvédség főparancsnoka, lovassági tábornok, 1833. március 2-án született Pozsonyban. Gondos nevelésben részesült s már 1845-ben mint hadapród az akkori 12. számú nádori huszárezredbe lépett. Hogy a gyalogcsapat szolgálatban gyakorlatilag is kiképezze magát, 1854-ben őrnagyi ranggal a 60. számú Vasa herceg gyalogezredbe tették át. Még ugyanabban az évben alezredes, 1855-ben ezredes és a 37-ik sorgyalogezred tulajdonosa lett, 1860-ban pedig vezérőrnagygyá nevezték ki. Az 1866-iki csehországi hadjárat folyamán József főhercegnek több ízben nyílt alkalma hősiességét és hadvezéri képességeit kimutatni. Mint dandárnok a negyedik hadtesttel aktív részt vett a schweinschädeli ütközetben és a königrätzi csatában. Noha kezén meg is sérült és négy lovat kilőttek alóla, a főherceg ebben a csatában nyugalomával és halált megvető bátorságával, mindvégig vitézül harcolt csapatai élén. Itt tanúsított vitézi magatartásáért 1866. okt. 16-án a katonai érdemkeresztet kapta. Ugyanebben az évben a tábornagygyá és nem sokára a magyar királyi honvédség főparancsnokává nevezte ki az uralkodó. 1871-ben az újjászervezett honvédségek egyes részét a Vác melletti gyakorlótéren bemutatta a királynak, a ki elismerésül 1873. október 2-án a Szent István-rendet adományozta neki. 1874. október 22-én lovassági tábornokká nevezték ki. József főherceg folytonosan buzgón fáradozott honvédségünk tökéletesítésén; a király ezért több ízben kifejezte megelégedését s az egész magyar nemzet mindvégig hálával tisztelte benne honvédségünknek a modern európai harcászati követelményei szerint való szerzőjét. 1893. októberben az egész nemzet megülte honvéd-főparancsnokságának 25 éves jubileumát.

De József főherceg nemesak katonai pályán kifejtett munkásságával nyerte meg a magyar nép őszinte tiszteletét és szeretetét, hanem még inkább a társadalmi élet terén tanúsított ügybuzgóságával és a magyarság művelődési törekvéseiben való élénk részvételével.

Azáltal, hogy a magyarokhoz való ragaszkodását minden alkalommal kimutatta, hogy mindenkor büszke volt magyarságára, elérte azt, hogy

népünk körében óriási népszerűségnek örvendett s a „legmagyarabb főherceg” nevet kapta.

Nagy érdeme, hogy alig volt oly nemzeti mozgalom, a melynek ő hathatósan párját ne fogta volna. Nem kisebb érdemeket szerzett gazdaságunk fejlesztése körül a kisjenői és aacsuthi mintagazdaságok és kertészetek fölállításával; a Margit-sziget kiépítésével pedig gyönyörű üdülő helyet létesített. A tüzoltóság intézményének fejlődése is sokat köszönhet neki.

Ezeken kívül József főherceg a magyar tudományok is hirt és dicsőséget szerzett. Mint természetbuvár és mint nyelvtudós egyaránt kiváló. A filológiának, főleg a cigány-nyelv és irodalom ismeretével tett kiváló szolgálatokat, a melyeket a külföld is kiválóan méltányolt.

Tudományos érdemei elismerésül 1888-ban az Akadémia és a Philológiai Társaság tiszteletbeli tagjává választotta. Többek között a cigány zenéről és költészetéről írott cikkei szétszórva, folyóiratokban jelentek meg.

Mint botanikus, kiadta az aacsuthi kert flóráját. 1864. május 12-én lépett házasságra *Klotild* szász-kóburg-góthai főhercegnővel.

József főhercegnek a budapesti Tudományos Egyetem 1896. nov. 11-én, a kolozsvári Ferenc József-egyetem pedig 1897. július 6-án diszdoktori oklevelet adott. A király 1898. november 30-án a gyémántos katonai érdemkeresztet adományozta, másnap pedig katonai szolgálatának 50-ik, honvéd-főparancsnokságának 30-ik évfordulója alkalmával sajátkezű levélben köszönetét fejezte ki.

Társadalmi mozgalmak pünkösdi napján.

A pünkösdi ünnep nem mult el nevezetes esemény nélkül. Boros, hűvös, ködös időt hozott s a magyar nemzet, mely bizva-bizik igazának diadalában, a nemzeti szellem és a közműveltség lélekemelő ünnepeit ülte szerte az országban.

A pünkösdi napokban több helyütt ünnepelt a nemzeti kultúra hódító szelleme: Budapesten, Csatádon, Erzsébetvárosban, Miskolcon, stb.

Csatádon egy magyar lelkű, idegen nyelvű költőnek szobrot emelt a nemzeti kegyelet; Miskolcon a magyar műveltség zászlóhordozói, a kereskedelmi iskolai tanárok és a magyar szellem napszamosai, a vidéki hírlapírók tanácskoztak és adtak számot azokról a fegyverekről, amelyekkel ez a mi gyönyörű országunk meghódítható a magyar lélek, a magyar erő és a magyar tudás számára.

Azt hisszük, hogy itt az országban, a mi nemzeti ünnepeinken készül a mi nemzetünk történelme.

DRÖSSLER KÁROLY

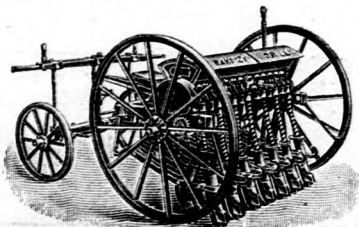
cs. és kir. szab. gazdasági gépgyár
BUDAPEST, V. ker., Váci-körút 59. sz.

Magánjárókat, gőzmozgonyokat, gőzcséplőket,

járgányos- és kézcseplőket, benzin- és nyersolajmotorokat, malomberendezéseket és mindenféle egyéb gazdasági gépeket,

gőzeke-készleteket

Képviselek
kerestetnek

szállít szolid kivitelben, kedvező fizetési feltételek mellett.

Árajánlattal és költségvetéssel kívánatra díjmentesen szolgálok.

Az E. M. K. E. közgyűlése.

Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület vasárnap tartotta Erzsébetváros nagy érdeklődése mellett 21-ik évi rendes közgyűlését. A Kolozsvár felől délelőtt féltizenkét órakor érkezett vendégeket *Trajanovics* János polgármester üdvözölte. Az *Emke* nevében *Béldy* Ákos gróf felelt lelkes szavakban. Majd a vasúti állomásról hosszú kocsisorban megindult a menet. A városban a diszkapunál, hol az iskolák növendékei és az egyesületek álltak zászlóik alatt, *Issekutz* Győző dr. országos képviselő, a helyi fiókválasztmány elnöke üdvözölte az *Emke*-t. Erre a vendégközönség nagyobb része egyenesen a városházára hajtatott. Innen történt a fölvonulás az *Emke* lobogója alatt az állami főgimnázium ünnepiesen földiszített tornacsarnokába a közgyűlésre.

A Lenau-szobor leleplezése.

Csatádon, ebben a torontálmegyei kis helységben német költő szobrát leplezték le pünkösd vasárnapján. *Lenau Miklós* a német költő, aki idegen nyelven is magyar érzéseket énekelt, magyar hangokat tett kedvessé olyan világban, a hol bennünket nem ismernek vagy rosszul ismernek. *Lenau Miklós* arcképét már bemutattuk e lap élén az elmúlt évben, mikor a szobor emelésére a mozgalom megindult és ami eredményes véget is ért. A hálás magyarság örökké emlékezetessé akarja tenni a költő emlékét, aki életében egyre hazavágyott. Szülőhelyén, amelyről annyi éneke szólt, szobrot emelt a poétának. A szobor leleplezésének ünnepén *Herceg* Ferenc áldozott meleg szavakkal, szép beszéddel Csatád nagy szülöttének felavatván az emlékművet. Maga a nemes, izléses szobormű *Radnai* Béla szobrásznak sikerült, értékes alkotása.

Tanárok gyűlése.

Pünkösd két ünnepnapján a magyarországi tanárok három helyen tartottak országos gyűlést. Budapesten a siketnéma-intézeti tanárok országos egyesülete tartotta meg évi rendes közgyűlését, Miskolcon a kereskedelmi tanárok országos egyesülete tartott közgyűlést, Temesváron pedig az országos polgári iskolai egyesület délvidéki köre ülésezett. Mind a három országos gyűlés nagy érdeklődés mellett folyt le.

Vidéki hírlapírók gyűlése.

A vidéki hírlapírók szövetsége közgyűlésére vasárnap este érkeztek Miskolcra az ország minden részéből hírlapírók. A vendégeket *Szentpály* polgármester fogadta. Beszédére *Szávay* Gyula szövetségi alelnök válaszolt. A bevonulás után az Avashegyen

ismerkedési estély volt. Hétfőn reggel 9 órakor a hírlapírók testületileg kivonultak a *Kossuth-szoborhoz*. Sas Ede a szobor talapzatán beszédet mondott és a hírlapírók koszoruját letette. Innen *Szemere* Bertalan avashegyire siremlékéhez vonultak, hol *Szávay* Gyula alelnök beszélt és a hírlapírók koszoruját letette. Ezután a szövetség igazgatósági gyűlést tartott a kereskedelmi kamara termében, melyet 11 órakor a vidéki hírlapíró szövetség közgyűlése követett.

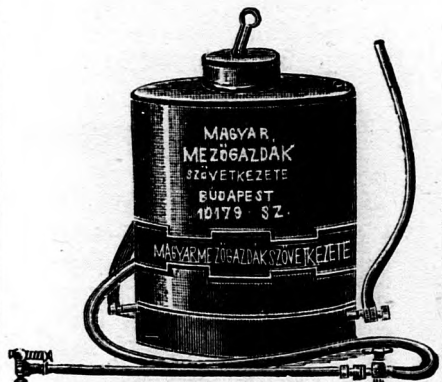
A norvég királyt elesapták.

II. Oszkár svéd és norvég királyt az elmúlt héten a norvégek elbocsátották a királyi székből, mert nem felelt meg a norvég nemzet kívánalmainak és nem képviselte a norvégek érdekeit kellőleg. A norvég képviselőház egyhangulag elhatározta, hogy a nemzet ügyeit, törekvéseit kellőleg nem támogató királyt megfosztják a királyi méltóságtól és ezt egyhangu döntés által feliratban tudtára is hozták.

II. Oszkár Svédországnak és Norvégországnak közös királya volt és a két állam olyan szerencsétlen közösségben élt, mint mi Ausztriával. A norvég országgyűlés határozata ellen tiltakozott a király, de a norvég nemzet nyugodtan, erőssen állott törvényei mellett. A nemzet emeli a királyt, a nemzet teheti le a királyt. A svédek még eddig nem mutatnak kedvet a testvér háborúra, csak azért, hogy a norvég közösséget fenntartsák és a királyt visszahelyezzék a norvég trónra. Ez hiába való vérfecsérelés lenne.

A szabadsághoz minden nemzetnek joga van s egy szerződés felbontásához is minden félnek joga van, ha észreveszi, hogy a másik fél a szerződést nem tiszteli. A svédek csak kísérleteztek, amikor mint nagyobb és erősebb nemzet Norvégia jogait lassankint nyirbálni kezdték. Tették pedig ezt annál könnyebben, mert a király mögé bujhattak és veszedelem esetén a felelősség alól bizvást kibujhattak. Amde a norvég nemzet résen volt s a kísérletezés könnyelműségével szembe helyezte nemzeti jogainak sérthetlenségét és komolyságát s ime minden jel arra mutat, hogy győzött. Győzött pedig olyan méltósággal, hogy sokkal nagyobb multu és hatalmasabb nemzeteknek is világító példával szolgálnak.

Svédország nem fogja Norvégiát fegyverrel kényszeríteni az Unió megtartására. Tudomásul fogja venni a storting határozatát és semmiféle nyilatkozattal sem fogja a helyzetet akár elmérgesíteni, akár tisztázni. — Annyi azonban valószínű, hogy nem fog akadni svéd herceg, aki a norvég trónt elfoglalná. A norvégok már számoltak is ezzel az eshetőséggel s készek a trónt egy dán hercegnek

Ajánljuk szavatolás mellett a francia „ECLAIR” permetezőnek minden tekintetben hű másolatát a „MEZŐGAZDÁK” permetezőt, melyet védjegyünk alatt idehaza gyártatunk.

Továbbá la. rézgáliczot, szublimált kénport, Dr. Aschenbrandt-féle bordói és rézkénport, fehér hosszuszálú raffiaháncsot, 4-szer sodrott jutafonalat, venyigemetsző ollókat, szőlő és fajtó késeket, gummiszalagot, furott és hasított parafadugót a legjutányosabb áron.

Kivánatra árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., ker. Alkotmány-utca 31. sz.

felajánlani. Amde az sines kizárva, hogy dán herceg sem fogja elfogadni a norvég koronát s akkor a norvégok ki fogják kiáltani a köztársaságot.

Az orosz-japán béke.

Az óriási vérfolyó után végre békéről is jönnek hírek. Amerikába Washington városba hétfőn érkezett meg Oroszország és Japánország hivatalos jegyzéke, a melyben kijelentik, hogy *Roosevelt* elnök ajánlatát elfogadják és kinevezik a béke megbízottakat. A béketárgyalás helyét Japánországnak kell megállapítani, de valószínű, hogy Washington lesz az a hely, a hol a két fél megbízottai összejönnek s ott kötik meg a békét is, ha a cár a japán föltételeket elfogadja. A haretéren a béketárgyalás alatt esend lesz, hír szerint a hadakozó felek már megállapodtak hat heti fegyverszünetben, de ugyanakkor nagy szárazföldi harc kezdetéről is jön hír.

A haszon és az alkoholizmus.

Három évvel ezelőtt irtam a „*Magyar Paizs*” című jószándéku újságban, hogy ugy a városokban, mint a falvakban szüntessék be a külön pálinkaméréseket.

Az akkor mondottakat kiegészítve a községekben az előljáróságokat, a városokban az előkelőségeket tartom arra hivatottaknak, hogy a mozgalom élére álljanak és mert kivált az utóbbiaknak kellő a társadalmi műveltsége: a siker el nem maradhat. *Csak mozogni kell.*

Egy lépés a siker felé már magában ama tény, hogy a m. kir. belügyminiszter a 15 éven aluli gyermekeket a nyilvános mulatóhelyek látogatásától eltiltotta. De a sikertől még igen messze állunk. Egyik leghatározottabb akadálya ennek az a *kettős haszon*, amely ugy a kimérőt, mint magát az államot visszatartja az eszközök erélyes alkalmazásától. A kimérő létérdekének állítja amaz erkölcs és józanésszuszító méregnek kelendőségét; az állam pedig egyik legjövődélmezőbb adó bevételétől esnek el.

Nehezen bár, de kérdezem: honnét kapta az a duett a jogott arra, hogy saját véreit szabadon pusztítsa? Mert pusztul és vesz, az tény! Hát nem lebeg szemük előtt az Ur által hirdetett ige: „Szeresd felebarátodat mint tenmagadat!” Avagy annyira szereti őket, hogy édeskés mosoly közben, nyájas szavakkal illeszti szívének a gyilkot?

Ne így uraink!

Másként kell a népgondozás eszméjét művelni.

El kell dobní minden haszonra való törekvést, mert az egyedek boldogulását nem szabad a tömeg romlásán felépíteni és a feleségázott hatalmi érdeknek is háttérbe kell vonulnia a népmentés fenséges munkálása mellett. Lesznek olyan egyének, akik

mentséget találnak az ugynevezett „szenvedélyes ivók” viselkedésében. Azt mondják: kényszerítve vannak a méregital kiszolgáltatására; mert ha nem tennék: feljelentés esetén birsággal rónák meg őket.

Ki hiszi ezt? En nem! Ez is csak egyik módja a haszonra való törekvés elpalástolásának.

Nagy haladást tennénk az alkoholizmus terjedésének meggátolásában azzal, ha az ilyen szenvedélyes ivókat szenvedélyük leküzdéséig dologházba zárnók.

Hát az egyéni szabadság? kérdezik sokan. A felelet nem lehet más: minék annak a szabadság, a ki egy olyan szenvedélynek a rabja, a mi a józan emberek érzését is megmételzezi?

Aki igazán törekszik az alkoholizmus megdöntésére: annak nem szabad lemondani még a feltöttek korlátozásáról sem. Ha pedig ama szenvedély rabjai is igazában akarják a megtérést, lemondanak a szesz élvezetről; a ki le nem mond róla: *vonassék meg tőle mindennemű szabadság.* Ilyen intézkedés kényszerül szolgálna a haza elhagyására, és bizony mondom, inkább menjenek, mint itt maradjanak. Más országokban, a hol a valódi nevéen „antigazdasági elemnek” hívják az ilyeneket, ugy sem türik meg, és mert ott is elvonatik tőlük a szenvedély gyakorolhatóására szolgáló eszköz: vagy megtérnek, vagy elvesznek.

Nem kár érettük.

Összegezzük a mondottakat:

Az alkoholizmus terjedésének meggátolására szükséges, hogy az italmérések vásár- és ünnepnapokon bezárassanak; a külön pálinkamérések beszüntetessenek és ha szükségesnek látszik, a felnöttek is visszatartandók a mulatóhelyek látogatásától.

Lengyel Ferenc.

A találmányok korszakába.

Tóni, tisztí szolga: Tudod-e Pista, hogy az én kapitányom találta fel a legbiztosabb repülőgépet?

Pista: Hiszen föl sem tud vele szállni!

Tóni: Azért legbiztosabb!

Élmi szerek értékesítését eszközlik az előirt % mellett. Fevilágosítást és csomagolási utasítást ingyen nyujt tagok és nem tagoknak.

Azonnali készpénz-
▼ elszámolás. ▼

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ELLÁTÓ
SZÖVETKEZETE

HATÓSÁGI KÖZVETITŐ

Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában.
SÜRGÖNYCZIM: AURORA—BUDAPEST.

Értékesítésre elfogad: ▼
Husnemüket, füstölt
üst, vadakat, szárnyaso-
kat — élő és leölt állapot-
ban, tojást, vaját, halat,
burgonyát, káposztát, zöldségféléket, gyümölcsöt stb.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

Komlótermesztők szövete. Az utolsó 3 évben jó ára volt a komlónak. Ennek következtében Bácskában annyira fejlődött a komlótermesztés, hogy a beültetett terület 120 kat. holdról 800 holdra emelkedett. A régi 7 termesztő község helyett ma már 36 községben mintegy 400 termesztő évente 4000 métermázsra komlót tud termeszteni, aminek értéke körülbelül $\frac{1}{2}$ millió korona. A vármegyei gazdasági egyesületben az a terv merült most fel, hogy a megye komlótermesztőit külön szövetségbe tömöríti. Ez ügyben Zomborban élénk érdeklődés mellett értekezlet volt, amely kimondotta, hogy a gazdasági egyesület támogatásával megalakítják a komlótermesztő szövetséget, amelynek legelső feladata lesz egy termesztő középpontban heti komlóvásár rendezése, Zomborban pedig komlóközpont alapítása. Bácska a beletterjes gazdálkodás terén szépen halad előre; példáját e tekintetben sok elmaradt vármegye követhetné.

A poroszországi hitelszövetkezetek fejlődése. A poroszországi hitelszövetkezetek erőteljes és szakadatlan fejlődéséről fényes bizonyosságot szolgáltat az, hogy a szövetségek központjának forgalma 1904-ben 8 milliárd márkáról 10 milliárdra, tehát egy esztendő alatt nem kevesebb mint két milliárddal emelkedett. Érdekes tünet, hogy a német birodalmi allambank ügyfelei között a hitelszövetkezeti központ már a második helyre küzdötte föl magát, ami azt jelenti, hogy a szövetségek központja a nagynémet kereskedői világba kök forgalmát tulszárnyalja. A poroszországi hitelszövetkezetek megerősödéséről tanuskodik az is, hogy a vidéki kötelékek most már nem kölcsönökért, hanem majd kizárólag betétekkel fordulnak a központhoz. A németországi hitelszövetkezetek ez idő szerint egy milliárd márka betétet kezelnek, ami arról tanuskodik, hogy a német birodalom mezőgazdasági lakossága most már ugyszólván kizárólag gazdasági hitelszövetkezeteknél helyezi el megtakarított filléreit. Egy milliárd: ekkora betétet egyetlen pénzintézet sem kezel Németországban s illetékes köröknek most nem csekély gondot okoz az a kérdés, hogy ezt a heverő tőkét hogyan lehetne a német mezőgazdaságnak minél nagyobb előnyére fordítani. Természetes, hogy ez a milliárd óriás hatalom a német gazdák kezében: függetleníti őket a nemzetközi tőke hatalmától s a gazdának úgy a reál-, mint a személyhitelét annyira képes kielégíteni, hogy a németek most már csakugyan hozzáfoghatnak annak az ideálnak megvalósításához, amelyet nem-

régén maguk elé kitűztek. Megindulhat a földterhmentesítés óriás arányokban; a német gazda reálhitelének kielégítésére ez egész birodalomra kiterjedő hatáskörrel nagy jelzáloghitelintézeteket alapíthatnak s természetes, hogy a német gazda személyhitelét ezek a hitelszövetkezetek a kellő mértékben képesek kiegyíteni. Alig félszázados kitaró munka által érték el a németek ezt a kolosszális és világszerte példátlan mandható eredményt. Szolgáljon ez buzdító például a magyar gazdáknak; karolják föl ők is hasonló mértékben a szövetségek eszmét s virágoztassák föl ők is ilyen óriás arányokra az Országos Központi Hitelszövetkezetet.

Előfizetési felhívás.

 1905. július hó elsején új előfizetést nyitunk a „FUGGETLEN UJSÁG“-ra

A kinek előfizetése június hó 30-án lejár, azt kérjük, sziveskedjék előfizetését mielőbb megújítani, nehogy a lap szétküldésénél zavarok álljanak be.

Az előfizetési pénzek beküldésére az utalványokat még e héten elküldjük külön levélben.

Előfizetési ár:

**Egész évre 8 korona, félévre 4 korona,
negyedévre 2 korona.**

A „*Független Ujság*“ eddigi irányából mindenki meggyőződhetett arról, hogy a lap megalapításakor adott programunkat hiven betartottuk s oly lapot adunk olvasóink kezébe, mely minden igényeket teljesen kielégíthet.

Programmunk „*a magyar nemzeti politika elérése, a gazdasági gyarapodás, ebben a kisemberek érdekeinek megvédése*“. Ennek a mi programunknak megvalósítását tegyék lehetővé t. előfizetőink azzal, hogy mint eddig, ezentul is hiven csoportosuljanak a „*Független Ujság*“ kibontott zászlója alá.

Minden egyes t. előfizetőnket arra kérjük, hogy ne csak saját maga ujtsa meg előfizetését, de iparkodjék lapunkra lehetőleg még legalább egy új előfizetőt szerezni s a „*Független Ujság*“-ot tehetségéhez képest terjeszteni. Hazafiuai tisztelettel a

„FÜGGETLEN UJSÁG“
szerkesztősége és kiadóhivatala
Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

A magyar kir. államvasutak gépgyáranak lokomobil cséplőgép és „MILLENNIUM“ aratógép gyártmányai a párisi nemzetközi kiállításon a legnagyobb kitüntetést, a GRAND PRIX-t nyerték.

A magyar királyi államvasutak gépgyáranak vezérügynöksége
Budapest, Váci-körut 32. szám,

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült 4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű gőzcséplőkészleteit, 14, 16 és 20 lóerejű compound-locomobiljait,

„MILLENNIUM“ legujabb szerkezetű fűkaszáló-, marokrakó- és kéveköto aratógépeit, továbbá: „AGRÁR-DRILL“ tolokerekes rendszerű sorvetőgépeit, aczélöntésű ekefővel ellátott EKÉIT és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

• MI UJSÁG? •

Forr a világ! Oly idöket élünk, amikor a lapolvasást még a legsürgösebb mezei munka idején sem nélkülözhetjük. A magyar nemzet nehéz váltság előtt áll, mely mélyen át kell hasson minden magyar polgárt. De nemcsak itthon, a nagyvilágban is forr minden. Elcsapták a norvég királyt, bombát dobtak az ifju spanyol király kocsija alá párizsi látogatása alkalmával, a keletázsiai harctéren a világ legnagyobb vérfürdője most foly. Ilyen eseményekben gazdag időben senki sem nélkülözheti az ujság olvasást.

A „*Független Ujság*“ mindenről tájékoztatja az olvasót. Krónikába írja hetenként az ország dolgát Hirt hoz minden érdekesebb eseményről. Szolgálja a gazdasági és szövetkezeti ügyet. Hasznos olvasmánnyal látja el a családot. Egy szóval: nélkülözhetlen barátja az olvasóknak. Éppen ezért kérjük azon előfizetőinket, akiknek előfizetése e hó végével lejár, hogy a félévi előfizetésüket mielőbb küldjék be.

És kérjük minden olvasónkat, hogy lapunkat ismerősei körében ajánlja.

A király Budapesten. Ő felsége a király József főherceg temetésére 18-án reggel hét órakor indul Bécsből, tizenegy órakor érkezik Budapestre és este hét órakor visszautazik Bécsbe. Itt tartózkodása alatt senkit sem fogad, kizárólag a temetés aktusában vesz részt, s így a válság vagy az új kormány dolgával sem fog foglalkozni.

A görög miniszterelnök meggyilkolása. A görög kamara épülete előtt merényletet követett el kedden egy elvetemedett ember *Delijannis* miniszterelnök ellen. A miniszterelnök kocsin érkezett a kamara elé, s amikor be akart lépni a kapun, a merénylő, egy *Gherakorisz* nevű profeszionátus játékos eléje állott, köszönt és kezet csókolt neki, majd pedig hirtelen kirántotta kését és altestébe szurta. A sebesült államférfiut eszméletlenül vitték lakására, s reggelre belehalt sebébe. A vizsgálat megállapította, hogy *Delijannis* gyilkosa évekkor ezelőtt megölte a feleségét, amiért tizennyolc évi börtönre ítélték. Azt vallotta, hogy meg akarja magát bosszulni *Delijannis* azon azért, mert a minap a játékházak bezárásával fenyegetőzött. A király a belügyminiszterium vezetésével *Gurnarakusz* pénzügyminisztert bízta meg. *Delijannist* pénteken temették az állam költségén.

Emlék Togo győzelmére. Tokióból érkező jelentés szerint Japánban mozgalom indult meg oly célból, hogy Togonak az orosz flotta felett

Keresztények üldözése az ó-korban.

aratott fényes győzelmét emlékekkel örökítsék meg. E célból Okinosimában világítótoronyt állítanak föl, a melyet „Togotodai“-nak neveznek el. A világítótorony által bevilágított terület sugara nyolcvan angol mérföld lesz, úgy hogy a torony a tengeri csata egész területét behintí fényvel. A torony költségeit félmillió font sterlingben állapították meg.

János vitéz 200-adszor. Alig háromnegyed év alatt érte meg ez a diadalmasan hódító kedves magyar operette kétszázadik előadását. A ritka jubileumra, a mely szinte páratlan a magyar operette irodalomban, ismét zsufolásig megtelt a Király-színház tág nézőtere. A páholyok virágfüzerekkel voltak díszítve s az előkelő közönség estélyi öltözékben jelent meg az ünnepi előadáson. Az érdeklődés központja most is *Fedák Sári*, ez az aranyos kedélyű primadonna volt, a ki páratlan kedvességével, pompás táncával és énekével oly nagy diadalt aratott. Az első felvonás után egész virágerdő borította a színpadot s a páholyokból virágesővel árasztották el *Fedák Sarit*, aki ezt a magyar levegőjü, poétikus szépségű operettet oly fényes sikerhez juttatta művészetének kiapadhatatlan s folyton emelkedő erejével és varázsával.

A német trónörökösne hozománya. Berlini hír szerint a német trónörökös feleségének hozománya kilencven millió márka volt. A vagyona a trónörökösne orosz rokonaitól származik.

Sikkasztással vádolt lelkészek. A tótkomlói ev. egyház hívei közt nagy a forrongás, mert az a hír terjedt el közöttük, hogy az egyház vagyonát hűtlennül kezelik. Sürgető feljelentésekre a gondnokság Veres József orosházi esperes-lelkészt küldötte ki egy nagyobb bizottsággal arra, hogy az ügyben szigorú vizsgálatot tartson. A nagy bizottság már eddig is megállapította azt, hogy *Csermák Kálmán* és *Gajdacs Pál* lelkészek 7000 koronával nem tudnak elszámolni.

A rendőr tévedése. A német trónörökös esküvőjén, mint utólag jelentik, mulatságos jelenet történt. *Kessler* udvari lelkész, a császár gyermekeinek volt nevelője, a dom közelében a nézőközönség sorában állott föl, hogy az udvarnak a domból való visszatérését bejárja. A császár észrevette a lelkészt és magához intette. Egy rendőr, aki a közelben állott, nem vette észre a császár kézmozdulatát s amikor a lelkész kilépett a nézők sorából, reá rohant, megragadta és összetörte cilinderét, amelyet fejéről levéve a kezében tartott. A császár jót mulatott a rendőr tévedésén s a lelkészhez lépett, kezét nyújtott neki és néhány szíves szót intézett hozzá, miközben a rendőr majd megdermedt a meglepetéstől.

A kazal titka. Deszk torontálmegyei községből írják, hogy ott minap báró *Gerliczy* Ferenc birtokán a kazalban egy jómódu férfi ruhájára akadtak s majdnem egy és ugyanazon időben Klárafalván egy meztelen férfi hulláját találták a mezőn. A csendőrség megállapította, hogy a ruha ráilik a talált hullára s most azon van, hogy felderítse a titokzatos ügyet.

Orosz sebesültek lázadása. Az a hír jön Kolombóból, hogy a Garonne nevű amerikai hajón, a mely orosz sebesülteket szállított, lázadás ütött ki. A hajó tisztjei kénytelenek voltak fegyverüket használni, hogy a lázadókat féken tartsák. A mikor a nyugalom valahogyan helyreállott, az orosz sebesültek a hajó fedélzetén gyűléseket tartottak, a melyeken hevesen kikelték hazájuk kormánya ellen. A hajó kapitánya végre kénytelen volt a forrongók vezéreit partra szállítani, hogy a hajó folytathassa útját.

Rablók az aranybányában. A hunyadmegyei rudinai aranybánya Viktor-tárnájában ismeretlen tettesek éjjel a tárnát elzáró három vasajtót feltörték, a bányába hatoltak, robbantottak és az előkészített aranyat, körülbelül 1000 gramm. elvitték. A nyomozás eddig eredményre nem vezetett.

Alkoholmentes város. Ez a páratlanul álló város ez idő szerint Helsingfors, ahol e hónap 14-től kezdve az összes vendéglőket, koresmákat bezárják, úgy hogy sehol sem lehet majd szeszes italt kapni. A dolognak előzményei ezek. A városi képviselőtestület elhatározta, hogy a szeszes italokkal való kereskedés és kimérés jogát monopoliumpként egy részvénytársaságnak adja ki. Ezt a határozatot azonban a kormányzó a borkereskedők kérelmére megsemmisítette, mire a város felfolyamodással élt a szenátushoz. Az ügy döntés végett most ott fekszik. A vendéglősök és koresmárosok, borkereskedők és egyéb szeszes itallal kereskedők engedélyre azonban e hónap 13-án lejárt s minthogy addigra a szenátus döntése nem következett be, a szeszes italokkal kereskedő helyiségeket e napon bezárták. A szállodák természetesen nyitva maradnak, de nem szabad a vendégeket szeszes italokkal kiszolgálniok.

Elfűstölt milliók. A magyar királyi dohányjövédéki központ igazgatóság mellé rendelt számvevőség most állította össze a magyar korona országában folyó évi január 1-től március végéig eladott dohánygyártmányokról szóló jelentését. Az általános forgalomban levő gyártmányokból 23.186.737 korona 73 fillér, a külföldi különlegességi gyártmányokból 395.131 korona 56 fillér, a belföldi különlegességi gyártmányokból 2.185.982 kor. 76 fillér, összesen 25.767.852 korona 5 fillér folyt be. A múlt év hasonló időszakában a bevétel 25.625.668 korona 50 fillért tett ki, e szerint a mostani bevétel 142.183 korona 55 fillérrel nagyobb, vagyis az emelkedés 0,5 százalék.

11 ezer holdas birtok a felvidéken eladó. Bővebb felvilágosítást ad Péterfy Tamás Bpest, (IX., Köztelek.) Közvetítők, ügynökök teljesen kizárva.

Gazdasági kereskedelmi és ipar-bank Részv.-Társ.

Budapesten, Muzeum-körút 19.

BANKOSZTÁLYA

utján törlesztéses jelzálogkölcsönt földbirtokokra, továbbá városi bérházakra legelőnyösebb feltételek mellett és leggyorsabban bonyolítja le az érték legmagasabb arányáig. Megkeresésnél beküldendő a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv.

VÁLTÓ-

kölcsönt gazdáknak, birtokosoknak, gazdatiszteknek,

KÖLCSÖNT

sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki takarékpénztári részvényekre a legelőnyösebb módon eszközöl.

GÉPOSZTÁLYA

utján szállít oszakis elsőrendű gyártmányban legkedvezőbb fizetési feltételek mellett:

Gazdasági gépeket,
Gőzcséplő-készleteket,
Tolókerék-rendszerű vetőgépeket,
Egytetemes acél-ekéket,
Gazdasági malomberendezéseket,
Tejgazdasági gépeket,
Fűrészgépi berendezéseket,
Szecskavágók,
Répavágók, Morzsolók, Darálók.
Arjegyzék, költségvetés,
szakaszerű felvilágosítás
ingyen.

Gazdasági egyesületeknek, valamint községi szövetkezeteknek tömeges megrendelésnél rendkívül kedvezményes árak és feltételek.

GAZDASÁGI DOLGOK

Az ugarolásról.

Az ugartartás célja nem más, mint a talajt egy évig pihentetni, hogy ezen idő alatt a talajban az elmállási folyamatok a lehető legtökéletesebben mehessenek végbe s így a talaj felvehető tápanyagtartalma fokozódik. Természetesen ezen hatás csak azon esetben fog mutatkozni, ha az ugarolás tartama alatt a talaj megfelelő művelésében részesül, mert az elmállási tényezők csak ezen esetben képesek kedvező vegyi és fizikai változásokat előidézni. Ezért tehát ugart tartani részint azon célból, hogy ezáltal az igás erőn takarékoskodjunk, céltalan eljárás, mert az ugartartás tulajdonképpen, a talajerőt fokozó hatása kellő mértékben csak azon esetben fog mutatkozni, ha az kellő és rendszeres talajművelésben részesül.

Másik előnye az ugartartásnak az, hogy általa a talaj fizikai tulajdonságai lényegesen javulnak, mivel növényzet a talajon nincsen s az többszöri szántásnak van alávetve s különösen mert őszi mély szántásban részesítjük azt. Az őszi mély szántással a talaj felülete nagyobb területen lesz kitéve a tél jelentékeny porlasztó hatásának. Harmadik célja az ugarolásnak az, hogy a talajt az előző években felhalmozódott gyomoktól megtisztítsa, ami azonban megint csak azon esetben érhető el, ha az rendszeres talajművelésben részesítjük, mert más-különben nemcsak, hogy ezen célt el nem érhetjük általa, de határozottan állítható az, hogy a talajt még sokkal nagyobb mérvben elgyomosítjuk, mivel a különböző gyomok magba mennek, magvaikat elhullatják s a következő évben azt fogjuk tapasztalni, hogy azon sokkal több a gyom, mint az ugarolás előtt. Nézzük már most, hogy és mily módon érhető el mindezen előny ugartartás nélkül. A talaj kedvező fizikai tulajdonságainak fokozása, mint láttuk nem annyira az ugartartásban, mint a többszörös talajművelésben leli magyarázatát, amit ugartartás nélkül is ép úgy elérhetünk. A talaj táperejének fokozása pedig műtrágyák használatával is elérhető istállótrágya hiányában. A gyom irtása az legfeljebb, ami némely esetben szükségessé teszi az ugarolást, de erre nézve is vannak más eszközeink. Mint pl. a tarlóhántás, gyomirtó növények vetése stb. Így tehát az ugarolás a legtöbb esetben mellőzendő, mert jelentékeny kárral jár, mivel sokszor igen nagy földterületek vonatnak ki általa a termelés köréből. Rendszeres ugarolásnál pedig a költségek mind ugyanazok, mint termelés esetén.

Szállítási díjkezdmény kender- és lenkóróra. Nagy-Károlyba szállítandó nyers kenderkóró-küldemények után a m. kir. államvasutak összes vonalain a II. kivételes díjszabás; nyers lenkóró-küldemények után az I. kivételes díjszabás; tört kenderkóró-küldemények után 300 kilométerig terjedő távolságokra az I. kivételes díjszabás; ennél nagyobb távolságokra pedig a II. kivételes díjszabás feltételei alkalmazhatók. Nagy-Károlyból a m. kir. államvasutak összes vonalaira visszashállítandó és gyorsárúként feladásra kerülő ponyvák és egyéb rakodási eszközök, mint kötelek, vaspántok és leszorító rudak után pedig a teherárú szállítására érvényes II. darabárú osztály díjtételei nyerne alkalmazást. A díjkezdmény nagysága kitesz a kenderkórónál 20, a lenkórónál 30%-ot a rendes díjszabás szerű díjtelhez viszonyítva. A díjkezdmény érvényes június 1-től rovatolás utján.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasut-társaság

resiczai mezőgazdasági gépgyáranak
vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

EGYETEMES ACZÉLEKÉK.

Tiszta aczélanyag
saját hámorainkból.

Eltörhetetlen tégelyaczél-ekefej.
Pánczélaczél-kormánylemezek.

Magasított aczél-ekefej.

Porvédő kerekek.

Aczél gerendely.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró
taligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső rangú
magyar gyártmány fe-
lülmulja még a legneve-
zetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjük árjegyzéket, mivel ez az összes
talajművelőgépeket terjedelmesen ismerteti és egy-
általán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes,
szakszerű és minden gazdának értékes felvilágo-
sításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

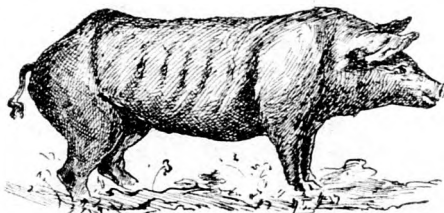
Rövidített levélcím:

„AGRARIA“ Budapest, V., Váci-ut 2.

Sürgőnyezim: „AGRARIA“ Budapest.

Szíves figyelmébe ajánljuk az igen tisztelt közönségnek a somogyzili Szent István gyógyszerár kitünő hatású készítményeit és pedig:

sertésvész elleni óv- és hizlalóport,

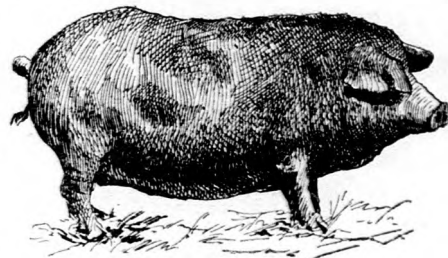

Disznópor használata előtt.

nemcsak megakadályozza a sertések különböző betegségeinek fellépését, nagy mértékben fokozza az étvágyát s ennek révén a hizlalást meglepő mértékben elősegíti; hanem kellő időben alkalmazva, az ugyanvezett sertésvézt is sikeresen gyógyítja. 1 kilogramm ára 1 korona 90 fillér. Ha egész községek részére történik megrendelés, ennek arányában 20-30 százalék engedmény nyújtatik.

10 kiló megrendelésénél 1 kiló
ingyen s az egész küldemény
bérmentve!

Köszvény-balsamot izom, csusz és mindennemű csontfájdalmak ellen. Ára egy nagyobb üvegnek 2 korona 50 fillér, kisebb 1 korona 50 fillér.

Disznópor használata után.

Lysol-Salicylt viszkettség és mindennemű bőrbajok ellen. Ára egy tégelynek 3 korona, 3 korona 80 fillér és 2 korona 50 fillér. — Ezen szerek kitünő hatásáról számtalan elismerő és hálaanyagokat tanuskodik.

Megrendelések GYÓGYSZERTÁR Somogy-Szill küldendők.

Mulattató.

József főherceg életéből.

József főherceg életéből sok érdekes történetet jegyeztek fel, melyekből mi is egynehány érdekes dolgot e helyen adunk olvasóinknak.

József főherceg — polgár.

Alesuthi birtokán kocsikázott egy izben *József* főherceg a midőn egyik szomszédjával találkozott. Szomszédja, akinek különben földesuri titulusán kívül semmi „rangja” vagy kitüntetése nem volt, régi óhaját látta megvalósulni, amikor végre összetalálkozott *József* főherceggel. Mély tisztelettel hajol meg a főherceg előtt s siet bemutatkozni.

— Fenséges uram, B. vagyok, az x-i földesur!

József főherceg pedig ekképen mutatkozik be a nem épen diskrét szomszédnak:

— *József* főherceg vagyok, *alesuthi* polgár!

József főherceg és Széchenyi István.

Az 1859-iki ősz valamelyik reggelén lemegy az öreg Brach s jelenti Széchenyi István grófnak, ki akkor Döblingben volt, hogy egy katonameger van künn, ő excellenciájához akar bebocsáttatni.

A gróf gondolkodik: ugyan ki lehet?

— Nem mondta meg a nevét? — kérde Brachtól.

— Azt mondta, igenis, hogy csak mondjam „der Joseph”.

Széchenyi azt hívé, valami inas a régi időkől, ki emberséges látogatásával bizonyosan szerény koldulás utógondolatait köti össze.

— Hát isten neki, vezesse be.

Az ajtó megnyílik, *József* főherceg, dicsőült nádorunk fia lépett be.

Az öreg ur mélyen meg volt hatva. A főherceget gyermekkorában ismerte már s nem egyszer lovagoltatta térdein és tegezte.

A legmélyebb tisztelettel fogadott vendégét természet szerint császári királyi főségnak cimezé; mit azonban *József* főherceg határozottan visszautasított, kérvén *Széchenyit*, hogy nevezze őt te-nek, mint hajdan.

A leggyöngédebb *téte á téte*-nek ölelések vetettek véget.

Többé nem látták egymást.

Az első honvéd.

Belső barátság füzte *József* főherceget a halhatatlan emlékü *Andrássy* Gyula grófhhoz. Egy izben nagy vadászatot rendezett *József* főherceg, amelyen *Andrássy*

is részt vett. A vadásztársaság egyik tagja vad helyett *József* főherceget találta. Szerencsére csak néhány serét érte a főherceget. Ijedten siettek a vendégek a megsebesült főherceghez s mindenki komoly veszedelemtől tartott. *József* főherceg azonban csakhamar megnyugtatta őket, hogy nem történt komolyabb baja. *Andrássy* Gyula megáll a főherceg előtt, meghajtja magát és így szól:

— Fenséges uram. *Fenséged* az első sebesült honvéd!

A szüzdohány.

A nyolcvanas években *József* főherceg a Hortobágyon járt, tüzesvérü négy paripa kocsija előtt, jóképü, módos alföldi gazda a kocsis helyén. Nagy becsület érte, ő foghatott be a magyar főhercegnek.

Csak egy baja van; erős pipás s hogyan állja ki a hosszú uton a koplalást? Nem is állotta; mikor már igen csiklandott a szája a pipa után, hátra fordul nagy alázattal a kegyesszívü urhoz s megköveti szépen, ahogy ilyen nagy embert illik, hogy engedje meg, hadd gyujtson rá.

Megengedték neki, már hogy ne engedték volna; hiszen olyan alázatos volt a kérése, meg olyan jóképü ember is volt.

Mikor aztán rágyujtott, még a lovak is vidámabban mentek. Hát még a gazdájok! Mintha esztendőök óta nem szivta volna, olyan jóízűen eregette a bodor füstöt. De nem is volt ám az valami közönséges dohány. Szagolgatta is a főherceg a rendkívül zamatos illatot s egyszerre csak megkérdi a gazdát:

— Miféle dohány ez?

A jó ember körültekint; előttük senki, messze mögöttük a többi ur. De azért az óvatosság nem árt; tenyerét szája elé tartja, hogy lebbenő szél szavát el ne kapja s lassu, fojtott hangon odasugja a főhercegnek:

— Pszt! Szüzdohány!

A főherceg, hasonló halkán szól:

— Kináljon meg belőle!

— Tessék! s nagy titokban odanyujtja a főhercegnek a dohányzacskót. Most már aztán ketten eregeték a zamatos szüzdohány füstjét.

Az ut végén a főherceg leszáll s megköszöni gazdája szivességét s mivel a derék ember megtetszett neki, megkérde tőle:

— Van-e, barátom, valami kívánsága?

— Van ám, kérem.

— Mondja csak bátran, ne féljen semmit!

— Hát, kérem átosan, ha elmegy Bécsbe, *meg ne mondja a sógorának*, hogy mit kapott tőlem.

A borraivaló.

Délelőtt belép egy kiránduló-társaság az alsuthi parkba. S alig hogy mennek; egy hatalmas fán megpillantanak valakit. Zubony van rajta s fűrészezi az ágakat.

— Hallja kérem! — kiált föl hozzá a társaság egyik tagja.

— Mit parancsolnak?

— Szeretnék megtekinteni a főhercegi parkot. Szabad?

— Már hogyné volna szabad?!

— Merre megyünk legjobban? . . . Vagy igen: nem vezetne maga minket körül?

— Nagyon szívesen. Csak előbb lemászom.

S hogy lejött az a zubonyos munkásember:

Az a zubonyos alak volt a vezetőjük, akinek ők — a főhercegnek! — három forintot adtak borraivalól.

Délben pedig József főherceg mondta Klodild főhercegasszonynak:

— Édes jó feleségem, a mai ebédet már megkerestem.

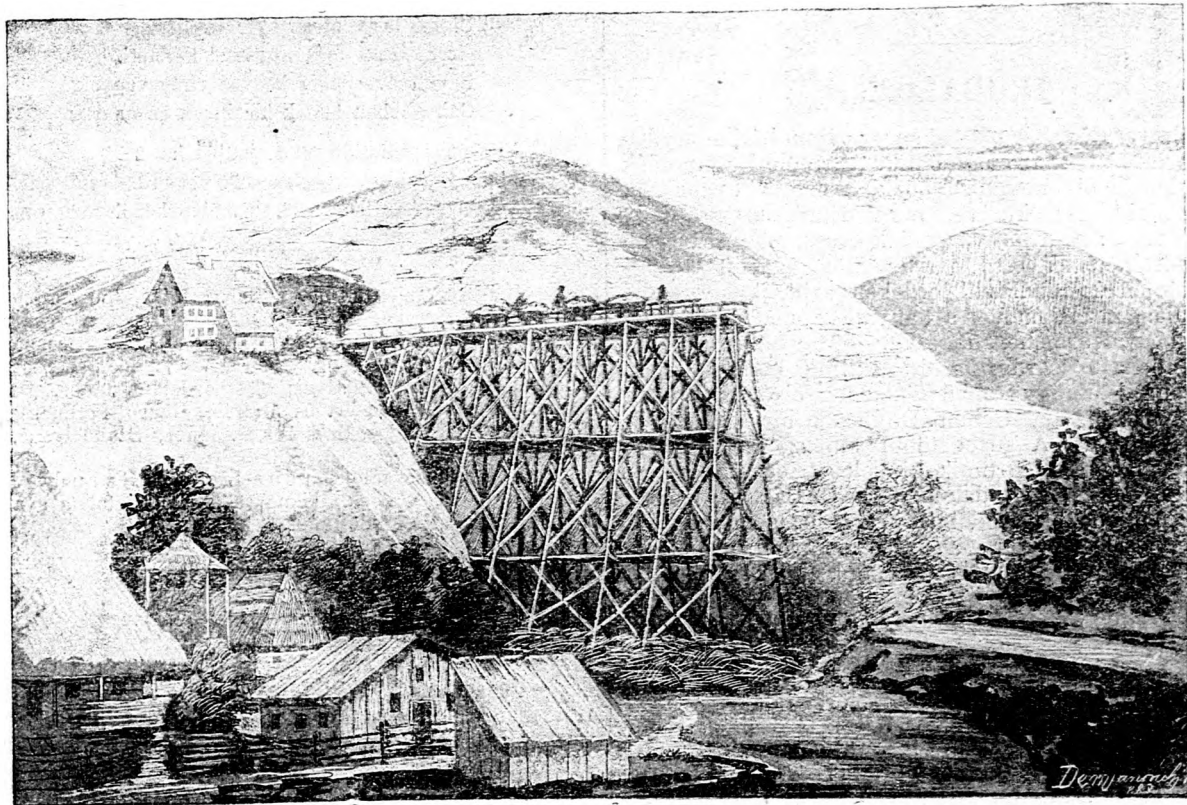
S előveszi zsebéből a három forintot s elmondja, hogyan kereste meg ezt az összeget.

A „borraivaló“-t aztán szétosztotta az alsuthi szegény gyermekek között.

József főherceg és Arany János.

Toldi halhatatlan költője iránt is mély vonzalmat érzett, amelyet Arany János, aki hosszú éveken át a nyarat a Margitszigeten élvezte, a leggyöngédebb nyilvánulások által érezhetett is. Egyszer meg is tréfálta a fenséges ur Arany Jánost és ezt így adta elő:

— Margitszigeti sétám közben látom, hogy Arany

A kurlivai áthidalás.

illő tisztességtudással köszönt s kezdte vezetni a társaságot.

Nagyon jó vezető volt. Megmutatott, megmagyarázott mindent töviről-hegyire. A társaság nem egyszer összesugott: „Milyen művelt emberek szolgálják a főherceget!”

Mikor aztán már mindent láttak: a társaság három forintot adott a kalauznak borraivalól, amit ez szépen megköszönve, elfogadott.

A társaság kifelé indult. De még nem ért ki a parkból, mikor egyik is, másik is mondja: „És József főherceget mégse láttuk!”

Arra megy éppen szintén egy kertészféle. Megszólítják:

— Mondja csak: hogyan láthatnók meg József főherceget?

— Éppen jókor kérdik. Nézzék, amott megy . . .

— Az a zubonyos?

— Az.

A társaság majdhogy elnem sülyedt szégyenletében.

János az egyik padon ül és valamit ír. Lassan, nesztelenül sompolygok közelébe, a háta mögött megállok és letekintek a kezében levő papírlapra. Verset irt így czimvel: „A tölgyek alatt”. Erre megleptem. Megszólítottam: „Ohó! mondom tréfásan, ugy látom, kedves Arany, hogy ön nem jó botanikus. Ezek itt hársfák, amelyek alatt ül. Üljön kérem tiz lépésnyire arrább: ott vannak a tölgyek.” (Folyt. köv.)

Képeinkhez

Képek József főhercegről. Lapunk elején bemutatjuk József főherceget kis képben, valamint sajátkezű aláírását fénykép után és az alsuthi kastély képét. A harmadik oldalon József főherceget, mint a honvédség legfőbb parancsnokát ábrázolja képünk. A „legmagyarabb főherceg“-ről ezeket bizonyára igen szívesen fogadják olvasóink és hisszük, hogy kedves gyönyörűséget szerzünk a szép képekkel.

A kurlivai áthidalás. A vasutépítés igen különböző áru, a helyi viszonyok változása szerint. Sima térségen a lezolesóbb, de már hegyvidéken a sok hid és alagut igen költségessé teszi. A vasutépítés egyik drága kivitele, az áthidalás, mikor egyes völgyek fölött hidat építenek. A híres kurlivai áthidalást építése közben mutatjuk be olvasóinknak.

Keresztények üldözése az ó-korban. Az első keresztények nem fényes templomokban, hanem legtöbbször barlangokban tartották gyülekezéseiket. Sok üldözést szenvedtek, sok vértanu esett áldozatul, míg a hit elterjedvén, megerősödött a keresztény egyház. Ezekből a régenmult időkben mutat be egy jelenetet képünk. Tágas sziklabarlangban, rettegések között várják az üldözőket. Egy ősz apostol aléltan rogyott össze a kemény sziklára, akit aggódva vesznek körül. Mennyivel nyugodtabban élünk ma, mikor az általuk ránk szálló égi világosság fényes templomainkban dobogtatja sziveinket, hatja át lelkeinket.

IRODALOM.

A Magyar Könyvtár májusi sorozatában három eredeti és egy fordított munka foglaltatik. Az utóbbi a franciák ma legjelentősebb novellistájának, Anatole Francenak egyik legújabb remekműve, mely Európaszerte nagy feltűnést keltett: a „Gallio“ című korrájj, mely a kereszténység történetének első évtizedeiben játszik, Görögország földjén és rendkívül érdekes színekkel rajzolja azt az álláspontot, melyet a hanyatló római műveltség Krisztus tanával szemben elfoglalt. — Magyar novellákat Heltai Jenő irt e sorozatba, ez a kitűnő humoristának, aki „A Vénusz-bűnügy“ című füzetének első darabjában pompásan parodizálja Conan Doylenak híres Sherlock Holmes történeteit. A füzet többi elbeszélése közül a „Sir Dolsey lába“ című tűnik ki jeles meseszövéssel. — A régi magyar irodalom teréről Balassa József folytatja „A kódexek irodalmából“ való szemelvényeit, ezuttal a nyelvileg és tárgyilag legfontosabb legendákból és példákából adva néhányat, amivel a középiskolai oktatás egy rég érzett hiányát pótolja. — Végül a sorozat negyedik füzetében, a 424. számában Tóth Rezső ad néhány kitűnően megírt uti képet „Olasz faluk és városok“ címmel, ahol letérve az olaszországi utazók szokásos utányáról, kevésbé ismert tájakra vezet az olvasót. A füzet legbecselesebb cikke Assisának, szent Ferenc hazájának van szánva. — A „Magyar Könyvtár“ egy-egy száma 30 fillérért kapható minden könyvkereskedésben; teljes jegyzéket szívesen küld a kiadóhivatal Lampel R. (Wodianer F. és fiai) r.-t. Budapest, Andrásy-ut 21.

A d o m á k.

Tanács.

Az egyik: Adok magának egy jó tanácsot.

A másik: Halljuk!

Az egyik: Soha se hallgasson a másik jó tanácsaira.

Ezek is pályák.

A: Milyen pályán működik tisztelt uram öcsém?
B: Nyáron tennisz-, télen koresolyapályán.

Kérdés.

Nagysága: Miért hagyta el előbbi urnőjét?

Szakácsné-jelölt: Csak nem hozhattam ide magammal.

Elmés kérdések és feletek.

Mi a neve portugálnak, ha brudert iszunk vele?
Portugál.

Hogy hívták volna Hektort, ha szerette volna az édességeket?

Hektorkosnak,
S ha sokat nevetett volna?
Hehektornak.

Szótalány.

— Lengyel Ferenc től. —

Négytagu szó vagyok, a melyből az első
A bánat testvére, orvosa szemfedő.
Második tagomat, hogyha megfordítod:
Nyelvünkben szokásos névelőt kaphatod.
A harmadik tagom oly cselekvést jelent,
Mit karddal végez el, aki megsértetett.
Utolsó tagomat az egér cselekszi,
Mert erre a foga növéssel készíti.
Együttvéve pedig kedves virág vagyok,
Gabonákban lelnék kicsinyek és nagyok.

Megfejtési határidő 1905. június hó 25.

A megfejtéseket legcélszerűbb levelező-lapon beküldeni.

A „Független Ujság“ 23. számában közölt talány megfejtése:

„Háboru vagy béke?“

Helyesen fejtették meg: Barna Jutka, Joó Mariska, Binder Mari, Beke Pirokska, P. Laszlaméry Mariska, Schwarz Matild, Dravicska József, Simon Ferenc, Lakatos Dénes, Berekméri István, Varró Elek, Blicha Ferenc, Sorsos László, Barabás József, Bodó Mócsi, Csintalan Gyula, Béres István János, Darkó Zsigmond, Faragó Gáspár, Imecs András, Gyuró Ferenc, Sarudy József ifj., Both Lajos, Szekeres D. János, Szabó Ignác, Igmándi János.

A sorshuzásnál Sorsos László és Sarudy József ifj. nevei jöttek ki elsőnek, akiknek a kitűzött jutalom gyanánt egy-egy regénykötetet küldöttünk.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Panaszkodók! Aki a „Független Ujság“-ot nem kapja rendesen, írjon egy levelező lapon Péterfy Tamás Budapest, IX., Köztelek címre. Minden hiányzó számot pontosan utána küldünk. — **Szili Ferenc.** Ebben az ügyben hasztalan fordul az államhoz, az nem segít. Olcsóbb kamatu bankot sem ajánlhatunk, mivel a birtok még nincs a nevén teljesen. A dolog ilyen állásában nagyon sajnáljuk, hogy mi nem segíthetünk. — **Simon Péter.** A „Szövetkezeti és gazdasági Evkönyv“ már készül. Az ebben közlendő hirdetésekét föladhata a kiadóhivatalban. — **Nagy Zsigmond.** Tormát nagyban, tudtunkkal, a hagyományértékesítő szövetkezet Makón, Biró Pál Debrecenben és ugyanott a gazd. tanintézet természetnek. — **Tana Pál.** Magyar nyelvű baromfitenyésztési szakmunka a Hreblay Emil-féle Baromfitenyésztés 4. füzete; ára 8 korona; kapható szerzőnél: Budapest, VIII. ker. Nap-utca 19. sz. — **Bodor János.** Heremagtisztítással minden nagyobb terménykereskedő is foglalkozik. Ezt azonban házilag is elvégezheti a Kalmár Zsigmond hódmezővásárhelyi gyáros lenmagtisztító gépével. — **Csorba István.** A kérdéses takaró ponyvát akár kátránynyal, akár lenkenccével, akár olajfestékekkel vonja be, egyaránt vízhatlanná teszi, feltéve, hogy a használt anyag jó. Legjobb a három anyag közül a lenkence, mert a másik kettő hamarabb török. — **Szabó Gyula.** A közönséges magyar csöves tengeri métermázsájából, annak fejlettsége és beszáradása szerint 80–80 kg. tengeriszem nyerhető. A „Független Ujság“ hirdető képét elküldöttük. — **Renner Pál idős.** Csakis orvos és az is csak személyes vizsgálat alapján adhat tanácsot bajának gyógykezelésére nézve.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete jelentése
1905. június 16.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Husneműk: marhahus 112—125 K., vidéki borjúhús 1—122—K., sertéshús 137—142 K., szalonna füstölt 150—162 K., szalonna, olvasztani való 140—152 K., hárj 152—158 K., sertézsír 140—145 K. — **Füstölthús:** (vidéki) kg.-ja 1'40—1'60 K., hazai sonka 1'60—1'90 K.

Baromfi-félék: élő tyúk ——— K., rántani való csirke 1'20—1'80 K., sütni való csirke 2'—2'20 K., kacsa, hizott 5'—6'—K., lud, hizott 9'—14'—K., pulyka, hizott 8'—9'—K., páronkint. Vágott hizott liba 120'—130 K., vágott hizott kappan, kacsa és pulyka 1'—1'40 K. kg.-ként.

Tojás: bácskai 70—71 K., erdélyi apróbb áru 69'—70 K. ládánként. (1440 drb.) Apadt ——— K., meszes: — K.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonáru) sárga 8'—9'—K., rózsza I. 11'—12' K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt ——— mm.-ként.

Teavaj: (centrifugál) 2'—2'10 K., főzővaj 1'40—1'60 K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 25—28 fillér.

Budapesti piaci árok.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők.) **Buza** 17'60—18'20 **K. Rossz** 13'90 **K-tól** 14'10 **K-ig.** **Árpa** 14'—**K-tól** 14'75 **K-ig,** jobb minőségű 14'90 **K-tól** 15'—**K-ig.** **Zab** 13'10—13'45 **K.** **Tengeri** 15'70 **K.**

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	29'—	28'30	27'40	26'80	26'40	26'—	24'20	22'—	16'—

Takarmányvásár. Réti széna 4'—8'40 fillér, mubar ——— fillér, zsupszalma 4'20—4'60 fillér, alomszalma 3'20—3'60 fillér.

A „FÜGGETLEN UJSÁG” szerkesztésére felügyel:
RUBINEK GYULA, országgyűlés képviselő,
a Gazdasági Egyesültek Országos Szövetségének titkára

Vizsgai ajándékkönyvek!

Petőfi Regék

Szines képekkel. Csinos kötés.

Kedvezményes áron

20 darab 4 korona.

Székely Mesék

Csinos kötésben.

Kedvezményes áron

20 darab 5 korona.

Czím: Péterfy Tamás író, Budapest, IX., Köztelek.

A Segesvárnál eltűnt nagy költőről a nép ajkán szálló mesék gyűjteménye. Mindenik Petőfi rege egy-egy szép emlékvirág, mely a nép szívéből fakadt...

Jó gyermekek számára írta Péterfy Tamás. Húsz gyönyörű eredeti székely gyermekese van e könyvben, melyek „AZ ÉN UJSÁGOM” és más elsőrendű lapokban jelentek meg. Ötven képpel díszítve...

Őszi trágyázáshoz a
THOMAS-SALAKLISZT
csillag-védjeggyel helyesen alkalmazva, minden növénynek legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágyája. — Kivánatra szakmunkákkal és árajánlattal készségesen szolgál:
Kalmár Vilmos, Budapest, VI., Teréz-körút 3.
a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H. Berlin, magyarországi vezérképviselője.
Óvakodjunk a hamisítá- Minden zsák ólom-
soktól és figyeljünk a zárrel és tartalom-
védjegyre. jelzéssel van ellátva.

ÚRL REZSŐ
sertésbizományos
— Budapest —
Bérokocsis-utcza 12.
Sertéseket
sovány és hizott állapotban és legmagasabb napi áron értékesít.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA
photozinkografiai műintézet
Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.
KÉSZIT:
mindennemű nyomtatványhoz szükségelt
CLICHÉKET
Chemigrafia, chromotypia, photo- (auto)-
typia, fametszet stb. útján. Térképek, terve-
zetek, alaprajzok photolithografialag leg-
szabebben, legolcsóbban sokszorosítottak
Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltek.

KÜHNE E. hazánk legrégebbi mezőgazdasági gépgyárában < **MOSONBAN**
elismert gondos kivitelben készülnek:
Egy- és többsoros kapáló és töltőgető eszközök. **UJ AMERIKAI ACZÉLGEREBLYÉK** önműködő lerakással.
COLUMBIA CULTIVÁTOR
Hermann-féle kukoriczakapáló. „THE HOLLINGSWORTH” szénagereblyék.
! Osborne kaszáló- és aratógépek!
Járgányos cséplőkészletek!
Francia szőlőmivelő és kaszáló eszközök.
Hirneves Mosoni Drill sorvetőgépe
és mindennemű talajmivelő eszközök.
Főraktár: ——— Fiókraktár: ———
Budapest, VI., Váci-körút 57/a Temesvár, Gazdaudvar

Sürgönyczim : Consum, Budapest. Telefon : 25—02.

Magyar Élelmiszer-Szállító Részvény-Társaság

Budapest, V., Nagy-Korona-utcza 17. sz.

ÜZLETÁGAK: =====

Szállítási osztály: baromfi-, tojás-, vad-, vaj-, gyümölcs- és főzelékküldemények után, ha a társaság neve alatt kerülnek feladásra jelentékeny szállítási kedvezményeket folyósít. A szállítmányozásra vonatkozó mindennemű kérdésekben (fuvardíjak, utirányok stb.) készséggel nyújt felvilágosítást. Kiviteli osztály: A társaság berlini fiókja mindenféle élelmi cikkek bizományi értékesítését elvállalja. Az árukra előlegeket is folyósít.

Sertésbizományi osztály: A forenczvárosi sertésvásáron elvállalja hízott sertések bizományi értékesítését.

— Közelebbi értesítéseket a társaság igazgatósága ad. —

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utcza 10. szám, II. em.
Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával.....	400,000.— kor.
Alapítványok.....	1,278,240.— kor.
Alapítók.....	200,000.— kor.
Tartalékok.....	374,767-80 kor.
Összesen.....	2,253,007-80 kor.

1901. évi fölösleg.....	90,549.— kor.
1902. évi fölösleg.....	59,782.26 kor.
1903. évi fölösleg.....	109,831.73 kor.
1904. évi fölösleg.....	72,438.23 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére, különféle módokat szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékokba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítésben részesülnek. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítókkal az igazgatóság.

HIRDETÉSEK

FELVÉTEKNEK

A KIADÓHIVATALBAN

BUDAPEST, ÜLLOI-UT 25.

1904. évi forgalom : 22,000 bál.

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét
a budapesti

gyapju-aukcziókra

melyek első sorozata f. év. július hó 5., 6. és
7-én tartatik meg.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapju-küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásbnn részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

HELLER M. S TÁRSA

GYAPJUÁRVERÉSI VÁLLALAT

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 13. szám.

A miskolczi országos baromfi-kiállításon
díszoklevéllel kitüntetett

sárga orpingtonok faj-
tisza tenyésztőjásai

12 darabonkint, patent csomagolással és
postai szállítással 10 koronáért kaphatók

Szilassy Elemér-nél
Verebély, Bars megye.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Strassfurti kainitot,

Strassfurti kálitrágyasót 40% káli

tartalommal, továbbá

mindennemű egyéb

Műtrágyafélét, azonkívül

Rézgáliczot (98—99%) elismert kitűnő

szállít a

„Hungária“ műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar
részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.